

besmettelijkheid der pest overtuigd was. Zeer sterk wordt deze meening door BARBETTE in de volgende woorden uitgesproken: „Die dees sieckte niet besmettelyck acht kom hier en leere beter, de quaedaerdigheijt gaet haren gang en past seer weinigh op het kaekelen van neuswijze menschen”. Eenig vermoeden van de rol van ratten of vlooiën had men echter niet, de argumenten voor dit verband zijn niet in de literatuur van dien tijd te vinden terwijl de door schrijver gedane poging deze aan de epidemiologische verschijnselen te ontleenen, vrij zwak is en alleen door hem, die rotsvast overtuigd is van de juistheid der nieuwere aetiologische onderzoeken, als bewijs kan worden aanvaard. Ik betwijfel, of het gelukken zal, dit vraagstuk lañgs den weg van het historisch onderzoek op te lossen. Als poging het verleden met het heden te verbinden, heeft dit helder en zakelijk geschreven boekje ongetwijfeld waarde en kan als teeken van de herleving der belangstelling in de geschiedenis onzer wetenschap recht op onze waardeering doen gelden.

M. A. VAN ANDEL.

INGEZONDEN.

AULETIUS EN DE HOOGESCHOOL TE FRANEKER.

ALARDUS AULETIUS — wiens merkwaardige *Monitio ad ordinis Frisiae de reformanda praxi medica*, de reeks der opstellen in het 4de deel der „*Opuscula*” opent — was de eerste hoogleeraar in de geneeskunde aan de in 1585 gestichte Friesche hoogeschool te Franeker.

In 1545 te Leeuwarden geboren, bezocht hij de triviale school en de Latijnsche school, werd daarna paedagoog bij aanzienlijke families en — vermoedelijk door deze — in staat gesteld buitenlandsche academies te bezoeken. Te Heidelberg o. a. werd hij ingeschreven 15 October 1569. Hij zwierf als balling buitenslands tot de pacificatie van Gent in 1576.

Na zijn terugkeer werd hij geneesheer te Dokkum en tevens rector der Latijnsche school. Hij vertrok van daar als rector naar Amsterdam, en had er o. a. den eersten Leidschen anatoom PETRUS PAUW als leerling.

In 1589 werd hij hoogleeraar in de geneeskunde te Franeker. Hij kweekte planten in den nog niet aangelegden tuin der academie en kreeg grooten naam als geneesheer.

Veel leerlingen had hij niet. Van 1589 tot 1603 werden slechts 38 studenten in de geneeskunde ingeschreven. De eerste was AUGULINUS LOLLIIUS ab ADAMA (zie hieronder). De eerste, dien hij als doctor promoveerde in 1596, was SIXTUS ARCARIUS, later professor linguae Graecae (en als zoodanig belast met de uitlegging van HIPPOKRATES) te Franeker.

Naar aanleiding van de „*Monitio*” werden, bij resolutie van 24 Februari 1604 Gedeputeerde Staten gemachtigd om in dit opzicht te handelen „soo sij tot minste „quetsinghe ende costen der goede ingesetenen en de meeste diensten der menschen „gesontheit oirbaarlijxt vinden sullen”.

Eerst later — vóór 1653 echter — gaf men ook stipendia aan toekomstige geneeskundigen. Overigens bleven de aangeprezen hervormingen achterwege.

AULETIUS stierf 21 Januari 1606, oud 61 jaar. In 1603 was naast hem voor de anatomie benoemd RAPHAEL CLINGBIJL en na hem AUG. LOLLIIUS ab ADAMA.

(cf. BOELES, *Frieslands Hoogeschool*, Dl. II, bldz. 56—58).

Groningen, Februari 1922.

G. C. NIJHOFF.